

19. 3. 2014

ID: 93888

Náklady řízení

Byla-li pohledávka žalobce uhrazena žalobci po podání žaloby, není důležité, kdo za žalovaného plnil, zda to bylo s jeho vědomím, či zda se jednalo o pokus vyhnout se povinnosti platit náklady řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 4097/2013, ze dne 21.2.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. H., zastoupeného JUDr. V.M., advokátem se sídlem H.K., proti žalované R. společnost s r.o., se sídlem Č.V., zastoupené Mgr. B.U., advokátem se sídlem L., o zaplacení 344 853 Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 5 ECm 36/2012, o dovolání žalobce proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. srpna 2013, č. j. 12 Cmo 164/2013-47, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. srpna 2013, č. j. 12 Cmo 164/2013-47, a usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 12. října 2012, č. j. 5 ECm 36/2012-21, ve znění opravného usnesení ze dne 21. listopadu 2012, č. j. 5 ECm 36/2012-25, v jeho výroku III., jímž bylo rozhodnuto o povinnosti žalované nahradit žalobci náklady řízení, se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 12. října 2012, č. j. 5 ECm 36/2012-21, ve znění opravného usnesení ze dne 21. listopadu 2012, č. j. 5 ECm 36/2012-25, výrokem I. zastavil řízení, výrokem II. rozhodl o vrácení části soudního poplatku a výrokem III. uložil žalované zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 2 760 Kč za vynaložený soudní poplatek a částku 51 960 Kč za zastoupení advokátem.

Soud prvního stupně podle § 96 odst. 2 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) zastavil řízení, neboť žalobce vzal dne 23. 8. 2012 zpět podání svého návrhu ze dne 8. 8. 2012, když žalovaná mu dlužnou částku dne 17. 8. 2012 uhradila. Žalobci přiznal náklady řízení, neboť žaloba byla podána důvodně a zastavení řízení zavinila žalovaná. Výši odměny advokáta stanovil podle § 146 odst. 2 o. s. ř. a v souladu s § 3 odst. 1 bodu 5 vyhlášky č. [484/2000](#) Sb. a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 společně s daní z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) a žalobci přiznal i náhradu nákladů za vynaložený soudní poplatek.

Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 14. srpna 2013, č. j. 12 Cmo 164/2013-47, výrokem I. změnil usnesení soudu prvního stupně ve výroku III. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a výrokem II. uložil žalobci zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud se neztotožnil se soudem prvního stupně, že žalobce má právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně, a proto odvolání žalované proti tomuto rozhodnutí soudu prvního stupně považoval za důvodné. Rozhodnutí soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení změnil tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalobci uložil zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že podle § 146 odst. 2 věty první o. s. ř. se při zpětvzetí žaloby nezkoumá důvodnost uplatněného nároku, ale výhradně se z procesního hlediska posuzuje zavinění účastníků na zastavení řízení. Odvolací soud vycházející ze zjištění, že žalovanou částku žalobci zaplatila třetí osoba - pojišťovna žalované, která nebyla účastníkem řízení, dovodil, že příčinou zpětvzetí žaloby nebylo výlučně chování žalované. Uzavřel proto, že o nákladech

řízení před soudem prvního stupně mělo být rozhodnuto podle § 146 odst. 2 věty první o. s. ř., podle něhož, jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady, a protože ke zpětvzetí žaloby nedošlo z důvodu chování na straně žalované, odvolací soud rozhodl, že žalobci nárok na úhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně nepřísluší.

Odvolací soud z důvodu úspěšnosti odvolání žalované, přiznal žalované náklady řízení za odvolací řízení podle § 142 odst. 1 o. s. ř. a v souladu s vyhláškou č. [177/1996](#) Sb.

Žalobce napadl uvedené usnesení Vrchního soudu v Praze dovoláním. Má za to, že dovolání proti napadenému usnesení je přípustné, neboť stojí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena a protože napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Podle dovolatele odvolací soud pochybil, jestliže aplikoval § 146 odst. 2 věty první o. s. ř. namísto § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř., podle které byl-li pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení). Je přesvědčen, že plnění pojišťovny bylo plněním žalované, nikoliv plněním třetí osoby, a navíc je nerozhodné, kým a na základě jakého právního vztahu bylo žalovanou plněno. Dovolatel zdůraznil, že podání žaloby předcházela výzva žalobce žalované k úhradě ze dne 30. 7. 2012, avšak žalovaná požadovanou částku žalobci neuhradila, proto došlo k podání žaloby.

Dovolatel navrhl, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu změnil tak, že žalované bude uloženo uhradit žalobci náklady řízení před oběma soudy a před dovolacím soudem. S ohledem na zrušení vyhlášky č. [484/2000](#) Sb. by mělo být žalované uloženo uhradit žalobci náklady na zastoupení advokátem podle vyhlášky č. [177/1996](#) Sb. a náhradu nákladů na zaplacení soudního poplatku ve výši, v jaké žalobce poplatek uhradil.

Žalovaná ve vyjádření k dovolání žalobce navrhla zamítnutí dovolání. Zdůraznila, že na výzvu žalobce k zaplacení požadované částky reagovala dopisem ze dne 2. 8. 2012, v němž popřela svoji odpovědnost za škodu vzniklou žalobci. Poukázala na to, že její zavinění za vzniklou škodu nebylo prokázáno a že úhrada pojišťovnou byla provedena bez jejího vědomí a bez jakékoli předchozí konzultace s ní. Uvedla, že neměla šanci uplatnit jakákoli procesní práva, když až do doručení rozhodnutí o zastavení řízení nevěděla o podání žaloby, a navíc k realizaci platby pojišťovnou došlo zcela bez jejího vědomí.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“), jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když rozhodnutím v napadeném rozsahu ohledně nákladů řízení se řízení končí a napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Nejvyšší soud totiž dosud nepřezkoumával (s ohledem na změnu právní úpravy přípustnosti dovolání od 1. 1. 2013) výroky soudů o nákladech řízení při zpětvzetí žaloby, z důvodu, že žalovaný uhradil plnění žalobci, byť formou plnění pojišťovnou jako pojistné plnění v souvislosti s pojistnou událostí.

Podle § 242 odst. 1 o. s. ř. dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají. Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy,

jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 146 odst. 2 o. s. ř., jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen hradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen hradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení).

Nejvyšší soud považuje dovolání za důvodné, neboť výše citované rozhodnutí Vrchního soudu v Praze spočívá ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. na nesprávném právním posouzení nároku na úhradu nákladů řízení. Dovolací námitky jsou odůvodněné, jestliže dovolatel namítá, že odvolací soud chybně aplikoval § 146 odst. 2 věty první o. s. ř. namísto ustanovení § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř.

Odvolací soud nesprávně dovedl, že příčinou zpětvzetí žaloby nebylo výlučně chování žalované. Pominul, že žalobce vyzval k plnění žalovanou před podáním žaloby a že požadovaného plnění se mu dostalo až po podání žaloby. Je nutno dospět k jedinému závěru, že musí jít k tíži žalované, že pojišťovna žalované neuhradila žalobci plnění z pojistné události včas. Soud prvního stupně tedy žalobci správně přiznal náklady řízení a odvolací soud naopak věc nesprávně posoudil, jestliže aplikoval § 146 odst. 2 věty první o. s. ř. namísto § 146 odst. 2 věty druhé o. s. ř. a změnil vyhovující výrok soudu prvního stupně ohledně náhrady nákladů řízení tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Pokud žalovaná ve vyjádření k dovolání namítala, že svým vyjádření vůči žalobci popřela existenci své odpovědnosti za škodu, jejíhož zaplacení se žalobce v řízení domáhá, a že k realizaci platby pojišťovnou došlo zcela bez jejího vědomí, je nutno upozornit na to, že její námitka je nedůvodná. V tomto směru je možno odkázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2014, sp. zn. 22 Cdo 4308/2013 (veřejnosti dostupné na www.nsoud.cz), v němž Nejvyšší soud uvedl: „Protože nárok na náhradu nákladů řízení je nárokem vyplývajícím nikoliv z hmotného práva, ale z práva procesního, na to, zda šlo o důvodně podanou žalobu (jiný návrh), je nutno usuzovat z procesního hlediska (z hlediska vztahu výsledku chování žalovaného k požadavkům žalobce). Jde tedy o to, zda se žalobce domohl uplatněného nároku či nikoliv. Přitom není významné, zda žalovaný uspokojil žalobce, ačkoliv k tomu neměl právní povinnost; podstatné je, zda žalobcův požadavek byl uspokojen.“

Byla-li pohledávka žalobce uhrazena žalobce po podání žaloby, není důležité, kdo za žalovanou plnil, zda to bylo s jejím vědomím, či zda se jednalo o pokus vyhnout se povinnosti platit náklady řízení, je třeba aplikovat § 146 odst. 2, neboť v tomto případě byl pro chování žalovaného vzat zpět návrh, který byl podán důvodně. Tíži tohoto jednání nemůže nést ten, jehož pohledávka byla v řízení zaplacená, tedy kdo byl ve své podstatě úspěšný, v daném případě žalobce. Nejvyšší soud je ve shodě s tímto uvedeným právním názorem publikovaným v Občanském soudním řádu – komentář, autorů Karel Svoboda, Petr Smolík, Jiří Levý, Renáta Šínová a kol., vydaný C. H. BECK, r. 2013, str. 506.

S ohledem na výše uvedené, kdy dovolací důvod nesprávného právního posouzení výše nákladů řízení byl uplatněn důvodně, Nejvyšší soud napadený rozsudek odvolacího soudu, týkající se usnesení o nákladech řízení, podle § 243e odst. 1 o. s. ř. bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) zrušil.

Vzhledem k tomu, že soud prvního stupně rozhodl o náhradě nákladů řízení podle vyhlášky č. [484/2000](#) Sb., která byla nálezem Ústavního soudu č. [116/2013](#) Sb. ke dni 7. 5. 2013 zrušena, bude třeba, aby soud prvního stupně nově vypočetl náklady řízení žalobce, přičemž při stanovení výše nákladů řízení za zastoupení žalobce bude třeba aplikovat vyhlášku č. [177/1996](#) Sb., o advokátním tarifu. Dovolací soud proto zrušil i usnesení soudu prvního stupně v části týkající se povinnosti žalované zaplatit žalobci náklady řízení, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.), v němž bude soud vázán právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1, věta za středníkem, o. s. ř.); soud prvního stupně rozhodne také o dosavadních nákladech řízení včetně

řízení dovolacího (§ 243g odst. 1, věta druhá o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Styk nepříbuzných osob s nezletilými dětmi](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní poměr \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Insolvence, zástavní právo](#)
- [Dědictví](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Restituce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)